

บรรณาธิการแถลง

สงกรานต์ปีนี้มีความหยุดยาวติดต่อกันถึง 6 วัน เริ่มจากวันเสาร์ที่ 10 เมษายน รัฐบาลหยุดชดเชยให้ในวันจันทร์ที่ 12 ต่อเนื่องไปจนถึงวันที่ 15 เมษายน ก่อนหน้านั้นสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยน่าวิตกอย่างมาก เพราะในขณะที่หลายประเทศสามารถฉีดวัคซีนได้ครอบคลุมประชากรไปได้มาก เช่น ข้อมูล ณ วันที่ 7 เมษายน ทั่วโลกฉีดไปแล้ว 673,509,260 เข็ม สหรัฐ ซึ่งประธานาธิบดีโจไบเดนประกาศในวันรับตำแหน่งเมื่อวันที่ 20 มกราคมว่าจะฉีดให้ได้ 100 ล้านเข็ม ใน 100 วันแรก แต่ผ่านไปเพียง 77 วัน ฉีดไปได้ถึง 167,187,795 เข็ม ครอบคลุมประชากรร้อยละ 25.8 สหราชอาณาจักร ฉีดได้ 37,013,740 เข็ม ครอบคลุมประชากรร้อยละ 27.7 อิสราเอล ฉีดได้ 10,124,764 เข็ม ครอบคลุมประชากรร้อยละ 55.9 อินเดีย ฉีดได้ 79,105,163 เข็ม ครอบคลุมประชากรร้อยละ 2.9 อินโดนีเซียฉีดได้ 13,087,173 เข็ม ครอบคลุมประชากรร้อยละ 2.5 ขณะที่ไทยฉีดได้เพียง 294,881 เข็ม ครอบคลุมประชากรร้อยละ 0.5 เท่านั้น ขณะเดียวกัน เกิดการระบาดใหญ่ระลอกใหม่ เริ่มจากสถานบันเทิงในกรุงเทพฯ แพร่ไปยังหัวต่าง ๆ ราวครึ่งประเทศ โดยเป็นเชื้อสายพันธุ์อังกฤษที่แพร่ระบาดได้เร็วกว่าสายพันธุ์ดั้งเดิม 1.7 เท่า ซึ่งศาสตราจารย์นายแพทย์ยง ภู่วรวรรณ ผู้เชี่ยวชาญด้านไวรัสวิทยาคลินิก คาดการณ์ว่าการแพร่ระบาดครั้งนี้จะรวดเร็วกว่ารอบแรก 10 เท่า ขณะที่มาตรการป้องกันหย่อนยานลง 10 เท่า และเชื้อแพร่

ได้เร็วขึ้น 1.7 เท่า การแพร่ระบาดครั้งนี้จึงมีความเสี่ยงมากกว่ารอบแรก $10 \times 10 \times 1.7 = 170$ เท่า !

ขณะที่พัฒนาการด้านวัคซีนมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ประเทศไทยยังได้รับอานิสงส์จากวัคซีนน้อยมาก พัฒนาการด้านการรักษามีความก้าวหน้ามาก ส่วนพัฒนาการด้านสมุนไพรและการแพทย์ทางเลือกเกี่ยวกับโรคนี้ยังมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือในปริมาณที่น้อย วารสารฉบับนี้ยังคงมีพัฒนาการที่น่ายินดี โดยมีนิพนธ์ต้นฉบับถึง 14 เรื่อง เรื่องแรก **คุณลักษณะทางเคมีกายภาพของกานพลู** กานพลูเป็นสมุนไพรสำคัญ ปรากฏในตำรับยาแผนไทยหลายตำรับ การศึกษาคุณลักษณะทางเคมีกายภาพของกานพลูจึงมีความสำคัญ การศึกษานี้ยังพบว่ากานพลูที่พบในประเทศไทยมีคุณภาพดีกว่าเมื่อเทียบกับมาตรฐานกานพลูในประเทศหรือภูมิภาคอื่นของโลก

เรื่องที่สอง **ประสิทธิผลของสารสกัดกัญชาคลินิกกัญชาทางการแพทย์ โรงพยาบาลลำปาง** ซึ่งพบว่าสารสกัดกัญชาขององค์การเภสัชกรรม ซึ่งมีที่ออกฤทธิ์สูงสามารถลดอาการปวดและเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยได้ แต่มีข้อจำกัดที่เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง ในผู้ป่วยที่ติดตามได้เพียง 50 ราย และไม่สามารถควบคุมตัวแปรหลายตัวได้ แตกต่างจากการศึกษาในต่างประเทศ ที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลเปรียบเทียบกับศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง 20,513 ราย และ 2,736 ราย การศึกษานี้จึงต้องแปลผลด้วยความระมัดระวัง

เรื่องที่สาม **การศึกษาประสิทธิผลและความ**

ปลอดภัยของตำรับกลีบบัวแดงในผู้ที่มีอาการนอนไม่หลับ เป็นการศึกษาวิจัยตำรับยาพื้นบ้านหลังจากการทดลองนำมาใช้แล้วระยะหนึ่ง พบว่าสามารถช่วยการนอนหลับได้ดีขึ้น และเพิ่มคุณภาพชีวิตผู้ป่วยรวมทั้งลดการใช้ยานอนหลับในผู้ป่วยบางราย แต่ยังเป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเพียง 50 คน ไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบ และให้ยารับประทาน เช้า-เย็น แทนการให้รับประทานก่อนนอนอย่างการใช้ในการแพทย์แผนปัจจุบัน จึงน่าจะอธิบายกลไกการออกฤทธิ์ของยา และควรติดตามผลไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ เปรียบเทียบกับการใช้ยานอนหลับอื่นด้วย

เรื่องที่สี่ **โปรแกรมส่งเสริมการบริโภคอาหารเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดโดยเน้นอาหารสมุนไพรไทยในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2** พบว่าโปรแกรมที่ศึกษาสามารถเพิ่มความรู้ ความสามารถ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและพบระดับน้ำตาลในเลือดก่อนอาหารเข้าลดลงอย่างมีนัยสำคัญ นำเสียชีวิตที่มีได้มีการตรวจวัดเปรียบเทียบค่าน้ำตาลสะสม (HbA1c) เรื่องที่ห้า **ความปลอดภัยและผลเบื้องต้นของแผ่นสมุนไพรสูตรลงบุญมีต่ออาการปวดเข่าในผู้ป่วยข้อเข่าเสื่อม** เป็นตัวอย่างที่ดีของการนำภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านมาพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากการทดลองใช้ (experiment) สู่การศึกษาวิจัยแบบกึ่งทดลอง ซึ่งพบว่ามีความปลอดภัยและได้ผลดี จึงมีข้อเสนอแนะให้ทำการศึกษาโดยการออกแบบการศึกษาวิจัยที่มีระดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นต่อไป เรื่องที่หก **ผลของการนวดไทยเพื่อกระตุ้นน้ำมันในมารดาหลังคลอดที่ให้นมไม่ไหล โรงพยาบาลนครพิงค์จังหวัดเชียงใหม่** เป็นการศึกษาวิจัยย้อนหลัง พบว่าการนวดไทยสามารถกระตุ้นการไหลของน้ำนมได้อย่างมีนัยสำคัญ สมควรทำการศึกษาวิจัยแบบไปข้างหน้า

ต่อไป

เรื่องที่เจ็ด **ผลของการอบสมุนไพรต่ออาการปวดศีรษะในผู้ป่วยลมปะกัง** พบว่าการอบสมุนไพรช่วยลดอาการปวดศีรษะ และช่วยให้กล้ามเนื้อบริเวณคอและบ่าคลายตัว ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถใช้เป็นทางเลือกหนึ่งในการรักษาโรคนี้ เรื่องที่แปด **ผลเบื้องต้นของการฝังเข็มด้วยเข็มกดต่ออาการปวดเส้นประสาทหลังจากเป็นโรคงูสวัด: การศึกษาวิจัยย้อนหลัง** เป็นการศึกษาทบทวนเวชระเบียนผู้ป่วย 190 ราย พบว่าวิธีการรักษาสามารถลดการปวดจากโรคนี้ลงอย่างมีนัยสำคัญ และไม่พบภาวะแทรกซ้อนรุนแรง สมควรทำการศึกษาเชิงทดลองต่อไป

เรื่องที่เก้า **ลำดับเบสบางส่วนของยีน *rbcl* ในสมุนไพรกลุ่มจันทน์ในจังหวัดจันทบุรี** เป็นการศึกษาเชิงลึกระดับยีนซึ่งมีความสำคัญ เพราะการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์เป็นหลัก เรื่องที่สิบ **การวิเคราะห์สถานการณ์ของผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงข้อศอกในปัจจุบัน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงข้อศอกจากการผสมสารสกัดสมุนไพรอบเชยเทศ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต ในวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก จังหวัดนนทบุรี** เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีสมุนไพรเป็นส่วนผสมอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การสำรวจความต้องการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทดสอบผล และการวัดความพึงพอใจที่สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ได้ต่อไป เรื่องที่สิบเอ็ด **การพัฒนาผลิตภัณฑ์พอกผิวจากเนื้อเมล็ดมะขาม** เป็นรายงานการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีสมุนไพรเป็นส่วนผสมอีกชนิดหนึ่ง

เรื่องที่สิบสอง **การพัฒนาน้ำมันนวดที่มีส่วน**

ประกอบของน้ำมันหอมระเหยจากผลมะแขว่น และ ฤทธิ์บรรเทาปวดที่มีต่อกล้ามเนื้อในผู้เข้าร่วมวิจัยสุขภาพดี เป็นอีกหนึ่งของการศึกษาวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการที่ดีสมควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ขึ้น และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ต่อไป เรื่องที่สิบสาม **การศึกษาองค์ความรู้ด้านการนวดแบบราชสำนักในการรักษาโรคออฟฟิศซินโดรม: กรณีศึกษา อาจารย์มนัส รัชตะถาวร** เป็นกรณีศึกษาของหมอนวดราชสำนักคนหนึ่ง เรื่องที่สิบสี่ **การศึกษาภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านรักษาโรคนี้่วในระบบทางเดินปัสสาวะ: กรณีศึกษาหมอเขียน เขื่อนทอง อำเภอสอง จังหวัดแพร่** เป็นกรณีศึกษาหมอพื้นบ้านอีกคนหนึ่งที่น่าจะเหลือน้อยลงเรื่อย ๆ

รายงานเบื้องต้นมี 1 เรื่อง **ประสิทธิผลเบื้องต้นของการนวดไทยแบบราชสำนักในการรักษาเนื้องอก: การศึกษานำร่อง** เป็นการศึกษาและอธิบายโดยใช้ความรู้ทางการแพทย์แผนปัจจุบันเป็นคำอธิบายหลัก ควรศึกษาต่อไปโดยทบทวน และเพิ่มเติมคำอธิบายจากองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยร่วมด้วย รายงานผู้ป่วยมี 1 เรื่อง เป็นเรื่อง **เด็กที่มีภาวะบาดเจ็บของแขนงประสาทแขนจากการคลอด้รักษาด้วยมณีเวช** เป็นตัวอย่างที่ดีของการรายงานผู้ป่วยทั้ง

เนื้อหาสาระและวิธีการรายงาน ภาวะการบาดเจ็บของแขนงประสาทแขนในทารกแรกคลอด ส่วนใหญ่เกิดจากภาวะคลอดติดไหล่ เนื่องจากทารกน้ำหนักเกินมาก และการช่วยคลอดที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากภาวะโภชนาการที่ดีขึ้น ขณะที่การฝึกการช่วยคลอดในภาวะติดไหล่ที่ถูกต้องมิได้มีการเน้นให้มากขึ้น สำหรับวิธีการบำบัดแบบมณีเวชสมควรมีการเผยแพร่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปกิณกะในเล่มนี้มีตำราอ้างอิงสมุนไพรไทยเป็น **เรื่องกานพลูและพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน** เล่ม 2 วารสารสโสมสรเป็นเรื่อง **กัญชา 6 เรื่อง** สดุดท้ายเป็นรายงานสังเขป (Short Communication) ของ **อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยฯ และคณะเสนอรายงานสังเขปผลการเข้ายาฟ้าทะลายโจรในการรักษาผู้ป่วยโควิด-19** ที่มีอาการรุนแรงน้อยร่วมกับการรักษาการแพทย์แผนปัจจุบันในหลายโรงพยาบาล ซึ่งจะมีการศึกษาวิจัยในลักษณะพหุศูทรต่อไป

ในภาวะที่การแพร่ระบาดของโควิด-19 รุนแรงขึ้น และการฉีดวัคซีนป้องกันยังคงครอบคลุมอย่างล่าช้า ประชาชนคนไทยต้องยึดหลัก **อิตตา หิ อิตโน นาโถ** ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ด้วยการรักษาสุขภาพส่วนบุคคล สวมหน้ากากอนามัย หมั่นล้างมือ และรักษา ระยะห่างทางสังคมไว้อย่างต่อเนื่องอีกแรมปี

พบกันใหม่ฉบับหน้า

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์

